

Karel Čapek

SKANDÁLNÍ AFÉRA JOSEFA HOLOUŠKA

Znění tohoto textu odpovídá dílu Skandální aféra Josefa Holouška tak, jak bylo vydáno v Československém spisovateli v roce 1992 (ČAPEK, Karel. *Menší prózy*. 1. souborné vyd. Praha : Československý spisovatel, 1992. 512 s. Spisy, sv. 10.).

Další díla Karla Čapka naleznete online na www stránkách Městské knihovny v Praze: www.mlp.cz/karelcapek.

Elektronické publikování díla Karla Čapka je společným projektem Městské knihovny v Praze, Společnosti bratří Čapků, Památníku Karla Čapka a Českého národního korpusu.

I

Josef Holoušek sice nečetl pravidelně deník Korouhev, ale toho dne mu jej neznámá ruka vsunula za kliku dveří. Protože se na tomto světě nic nedává zadarmo, podivil se tomu Josef Holoušek a jaksi z ohledu k neznámému dárci rozevřel rozsáhlou plachtu onoho deníku, aby do ní aspoň mrkl. Na první stránce byl článek zatržený modrou tužkou. Pan Holoušek se do něho zběžně pustil, ale najednou změnil barvu, sundal si brejle, přisedl nejistě na židli a počal číst znovu:

SKANDÁL NEBO ZLOČIN?

Těsně před uzávěrkou listu se dovídáme, že před pěti nedělemi, dne 17. prosince, se stala v našem městě věc, jejíž následky mohou být nedozírné!

Byly tři hodiny odpoledne, když v palácovém domě čp. 171 jakási ruka stáhla v oknech záclony, nepochybně proto, aby nepovolané oko, zejména pak oko naší veřejnosti, nemohlo spatřit, co se tam odehrává! Asi po půlhodině rozlehl se v utichlé ulici strašlivý výkřik,

po němž bylo slyšeti rozčilený a prudký hovor několika hlasů. Od té doby až do noci

nikdo z tajemného domu nevyšel!

S nastavší tmou se pak nepochybně podařilo zmizeti

všem osobám, které byly přímo nebo nepřímo účastny na oné záhadné události.

Je obecně nápadno, ze policie dosud neuznala za vhodné jakkoliv vysvětliti tento skandální případ, který už po pět neděl krajně vzrušuje naši veřejnost. Či má zvláštní důvody, aby – mlčela? Ujišťujeme své čtenáře, že jim odhalíme

celou pravdu,

i kdyby jí měly býti dotčeny osoby sebevýše postavené! Tak daleko ještě nejsme, aby si naše občanstvo nechalo líbit

zločinné řádění,

takzvaných "zasloužilých mužů", jejichž "zásluh" by si mělo konečně všimnout státní nadvládnictví...

Pod tím pak bylo drobnějším typem tištěno:

Jak jsme bezpečně zjistili, v domě čp. 171 obývá pan Josef Holoušek, známý straník našich úhlavních politických nepřátel... Naše veřejnost nyní vidí, od jakých individuů a jakými prostředky byla vedena pustá a ničemná volební kampaň proti naší straně a jejímu milovanému vůdci. K neslýchanému případu zastřených oken se ještě vrátíme!

Když toto přečetl, Josef Holoušek párkrát naprázdno polkl a promnul si oči, nevěda, zda sní nebo bdí; ale když po několikátém promnutí našel opět "zločinné řádění" a "strašlivý výkřik", uznal, že nesní, a nádherným rozmachem hodil celou Korouhev do kouta; načež ji opět sebral a pečlivě uhladil. Potom, jsa povahy spíše klidné, se počal ponenáhlu rozčilovat, přecházel rázně po pokoji, shodil svého psa z pohovky, rudl víc a víc a bručel mezi zuby něco, nač pohříchu nebylo svědků. Hodinku nato vrazil k svému právnímu příteli, rudý do fialova a s očima krví podlitýma.

"Přečtěte si tohle, doktore," zachroptěl.

Advokát si to jaksi neobyčejně pomalu přečetl a pak řekl: "No, a co s tím?"

"Žalovat," vyhrkl Josef Holoušek. "Já ty pacholky budu žalovat!"

"Žalovat," opakoval právní přítel snivě. "A co na tom, prosím vás, chcete žalovat?"

"Všecko," křikl pan Holoušek. "Celý ten článek! Copak jsem někoho zabil? Nebo jsem někoho znásilnil? Co? Řekněte! Zabil jsem někoho?"

"Myslím, že ne," řekl advokát. "Ale to tady taky nestojí. Tady jen stojí, že někdo stáhl v oknech rolety."

"Ale vždyť já vůbec žádné rolety nemám," křičel Holoušek.

“To je možné,” souhlasil advokát, “ale to ještě není žádná urážka. Potom tu stojí, že se rozlehl strašlivý výkřik.”

“To je lež,” vybuchl pan Holoušek. “Já o žádném výkřiku nevím! Já každý den do čtyř hodin spím, pak vypiju kafe –”

“Tak sakra, počkejte přece,” pravil advokát. “Tady nestojí, že vy jste strašlivě křičel ani že někdo strašlivě křičel ve vašem bytě. Je tu jen, že se rozlehl strašlivý výkřik. Předně to není žádná urážka a za druhé vám do toho nic není. A potom tu máme, že nikdo z tajemného domu nevyšel.”

“To je také lež,” bránil se Holoušek, “já bych na to mohl přísahat, že jsem toho dne šel o půl páté ven! Každý den chodím o půl páté na procházku! Já vám přivedu svědky –”

“Není třeba,” řekl advokát. “To přece není žádná urážka na cti, že nikdo z tajemného domu nevyšel. Pak tu stojí, že policie dosud neuznala za vhodné vysvětlit tento skandální případ. To se netýká vás, nýbrž policie.”

“A co to zločinné řádění?” zařval Holoušek.

“Tady jen stojí ‚zločinné řádění takzvaných zasloužilých mužů‘. To by vás musili jmenovat, Holoušku. Povídám, jděte se vyspat; tohle se nedá žalovat.”

“Ale vždyť,” dusil se Josef Holoušek, “vždyť každý si teď může myslet, že jsem někoho zavraždil nebo co!”

“Člověče,” mírnil advokát chlácholivě, “to se přece nedá žalovat, co si někdo může myslet. Víte co? Ignorujte to. Já vám radím jako váš přítel: nezačínějte si nic s novinami. Nechte to plavat.”

Josef Holoušek se zhroutil na židli. “Ale doktore,” stenal, “víte, že jsem byl vždycky slušný chlap; jak – jak já k tomu přijdu – abych takhle –”

“Nono,” těšil ho právník, “vždyť nejste dnešní. Každá ostuda trvá jen týden, a když je moc veliká, tak deset dní. Z toho si nic nedělejte.”

Tedy po tomto hovoru si Josef Holoušek umínil, že si z toho nebude nic dělat.

II

Den nato přinesl deník Korouhev toto:
SKANDÁLNÍ AFÉRA DOMU ČP. 171

Potvrzuje se nám s naprostou určitostí, že v domě čp. 171 neobývá nikdo jiný než "vynikající" představitel našich nejničemnějších politických nepřátel pan Josef Holoušek. Ačkoliv by si tento pán mohl gratulovat, že si ho i s jeho minulostí naše veřejnost nevšímá, má tu neslýchanou smělost, že se

dere v popředí

různých národních a veřejných podniků. Nedivme se, že potom slušná společnost ignoruje zábavy našich divadelních ochotníků, když jejich jednatelem může být osoba takové pověsti! Nemůžeme se rovněž diviti, že vzdělané občanstvo se ostentativně vyhýbá přednáškovým kursům, nalézá-li mezi jejich pořadatelem jméno tak pochybného zvuku! Nyní se dovidáme

nové a nové podrobnosti,

jež vrhají senzační světlo na událost, kterou jsme včera odhalili! Provaluje se bahno, o kterém se již dlouho šušovalo. Mlčeli jsme dosti dlouho; nyní však prohlašujeme, že neustaneme, pokud plně neodhalíme

úžasnou korupci několika chuligánů,

kteří otravují náš celý veřejný život. Chceme pravdu a jenom pravdu!! Zatím se přímo a veřejně tážeme pana Josefa Holouška:

Co dělal ve svém bytě 17. prosince odpoledne??

Veřejnost je právem zvědavá, jak se tento pán vytočí, místo aby jasně odpověděl na naši otázku! Neboť že by měl odvahu odpovědět zpráva a určitě, - o tom vážně pochybujeme!

Téhož dne přinesla klerikální Hlídka tuto stať:

TĚŽKÉ OBVINĚNÍ JOSEFA HOLOUŠKA

Jak se dovídá včerejší Korouhev, došlo 17. prosince m. r. v bytě Josefa Holouška, známého svými zednářskými a židovskými styky, k událostem, jež budí mravní pohoršení nejšířší veřejnosti. Dálo se to totiž při spuštěných záclonách, za nimiž se rozléhalo úpěnlivé volání o pomoc a zvířecký řev zhýralé společnosti. O tom, co se konalo, může podati zprávu státní návladnictví, jež zajisté s veškerou přísností vyšetří, zda nedošlo k hrubým zločinům proti mravopočestnosti, ano i proti bezpečnosti života. Jsou příklady v dějinách, že "osvícenci", ateisté a perverzně založení rozumáři konávali a místy dosud konají takzvané černé mše, při nichž bývá způsobem blížie neoznačitelným przněno svaté náboženství a rouhavě, nestoudně, ano i nenáležitě smýkány kalem svaté nauky a obřady. Či snad už neplatí zákony stíhající takové pohlavní výstřednosti, děje-li se to pod rouškou takzvaného pokrokářství? Katolický lid krajně pobouřen očekává, že příslušné úřady budou konati svoji povinnost.

Rovněž téhož dne přinesl nezávislý Hlasatel tuto zprávu:

Z PATOLOGIE NAŠEHO VEŘEJNÉHO ŽIVOTA

Jak sděluje včerejší Korouhev, scházívá se v přepychovém bytě pana Josefa Holouška společnost jeho politických stoupenců, aby se při pečlivě zastřených oknech oddávala svým "zábavám" a - poradám! Onehdy podle Korouhve došlo tam k zvláště bouřlivým scénám, při kterých bylo prý slyšet i rány pokáceného nábytku, a dokonce snad i výstřely. Nyní chápeme, proč pánové z opozičního tábora balamutí své čtenáře podlými a zavilými útoky na všechny strany: chtějí odvrátit veřejnou pozornost od věcí, ze kterých jim bude horko, až vyjdou najevo. Ostatně by nás zajímalo, kde pan Holoušek bere peníze na tyto politické orgie. Či snad odtud, že byl před nějakým časem členem zábavního výboru své strany?!?

Podotýkáme, že jsme ho kdysi viděli ve společnosti senátora V. a ministra Z.; můžeme podle toho již nyní říci, že tato aféra nezasáhne jenom pana Holouška, nýbrž že její následky, jak správně podotýká Korouhev, mohou býti nedozírné.

Když si Josef Holoušek toto vše přečetl, bylo mu, jako by něco tuze těžko polykal. Postavil se k oknu, ale zdálo se mu, že se všichni lidé nějak nápadně ohlížejí po jeho domě. I rozhodl se, že bude toho dne nemocen a vůbec nepůjde za svou prací. Odpoledne přišla jeho hospodyně celá opuchlá pláčem a prohlásila, že dává výpověď a že v domě, kde se dějí takové věci, sloužit nebude. A že hned večer jde pryč.

“Poslouchejte, Máry,” řekl pan Holoušek. “Ženská, mějte přece rozum. Řekněte, byl u mne v prosinci někdo? Pouštěla jste ke mně někoho? Byl tady někdy nějaký křik? Řekněte, osobo, byl, nebo nebyl?”

“Dyť je to v novinách,” řekla osoba vzlykajíc. “Já tu nebudu ani do večera!”

“Hrom do vás!” pravil pan Holoušek. “Máry, vy už jste u mne tři roky. Vy víte, že každý den odpoledne spím, ne? A pak jdu o půl páté na procházku, vidíte? A v osm hodin se vracím k večeři, že? Vy otevíráte každému, kdo zazvoní. No tak, byl tu vůbec někdo? Slyšela jste někdy nějaký rámus? Ano, nebo ne?”

“Když je to v novinách,” zakvílela Máry. “Ježíšmarjá, já nebudu sloužit, kde se vraždí a przní! Milostpane, já nejsem taková, já jsem chudá, ale na čest já držím, to zas jo, vo mně nemůže nikdo nic říct! Dyť se mě každé ptá, jestli jsem byla při tom! Taková hanba!” zavyla křečovitě.

“Proboha, nekřičte tolik,” vyhrkl pan Holoušek úzkostlivě. “Máry, vy jste přece svědek, že tu nikdo nebyl! Vy můžete každému dokázat, že na tom není slovíčka pravdy –”

“Dyť je to ve všech novinách,” štkala Máry. “Kristepane, co by tak tomu řekla nebožka maminka! A já už tu nebudu ani minutu,” vykřikla zoufale, “jako že je Pánbůh nade mnou, radši budu žebrot, než bych sloužila v takovém pajzlu!”

“Jděte!” zařval nato pan Holoušek a ukázal na dveře. V tu chvíli se rozhodl, že už to tak nenechá; i sedl a napsal několik listů.

III

Den nato stálo v Korouhvi toto:

SKANDÁLNÍ AFÉRA HOLOUŠKOVA

Josef Holoušek se ohání – paragrafem 19. Svědectví propuštěné hospodyně! – Další úžasné podrobnosti!

Pan Josef Holoušek poslal nám “opravu” podle § 19 starorakouského tiskového zákona:

“Není pravda, že v palácovém domě čp. 171 jakási ruka stáhla v oknech záclony, aby nepovolané oko nemohlo spatřit, co se tam odehrává, nýbrž pravda je, že v domě čp. 171 žádná ruka nestáhla záclon, protože v oknech domu čp. 171 žádných záclon není.

Není pravda, že se asi po půlhodině rozlehl v utichlé ulici strašlivý výkřik, nýbrž pravda jest, že se žádný strašlivý výkřik v domě čp. 171 nerozlehl. Rovněž není pravdou, že pak bylo slyšeti rozčilený a prudký hovor několika hlasů, nýbrž pravdou jest, že žádného takového hovoru v domě čp. 171 nebylo.

Není pravda, že do noci nikdo z tajemného domu nevyšel, nýbrž pravda jest, že Josef Holoušek vyšel o půl páté z domu ven. Není pravda, že s nastavší tmou se podařilo zmizeti všem osobám, které byly přímo nebo nepřímou účastny na oné záhadné události, nýbrž pravda jest, že se nikomu nepodařilo zmizeti a že se žádná záhadná událost v domě čp. 171 vůbec nestala.”

Otiskujeme tuto neslýchanou “opravu” podle zastaralého, veškeru svobodu tisku rdousícího § 19, ačkoli k tomu nejsme povinni vzhledem k tomu, že “oprava” páně Holouškova neodpovídá zákonu, vyvracejíc věci, kterých nás nenapadlo tvrditi.

Netvrdili jsme, že v domě čp. 171 jsou v oknech záclony ani že se v něm rozlehl strašlivý výkřik. Mohli bychom “opravu” páně Holouškovu klidně hodit do koše, kdyby právě z ní nebylo každému na první pohled patrné, že takto by neodpovídal člověk, který - mluví pravdu a nemá co skrývat!! Pan Holoušek ovšem nepraví ani slovem, co tedy doma dělal, a chytá se křečovitě takové maličkosti, jako že v jeho oknech není vůbec záclon. Ano, neboť jsou tam - okenice!! A za takovými okenicemi lze se cítit ještě více “v závětrí” než za spuštěnými záclonami! Pan Holoušek vykládá, že o půl páté odešel, ale nechce nám říci, kam s tak nápadným spěchem odešel! Soudný čtenář vidí, že si svou “opravu” pan Holoušek - neposloužil!

*

VÝPOVĚĎ KORUNNÍ SVĚDKYNĚ!

Josef Holoušek usvědčen!

Právě před uzávěrkou listu podařilo se nám zjistiti, že Josef Holoušek

brutálně vyhodil na dlažbu

svou dlouholetou, přes třicet let mu věrně a oddaně slouživší hospodyni slečnu Marii Malou, když přes jeho hrozby i brachiální násilí

odepřela křivě svědčit,

že se v domě jejího “šlechtného” chleboďárce nedály zločinné politické machinace a protipřírodní orgie! Náš zpravodaj ihned navštívil

slečnu Marii Malou

a našel staříčkou bělovlasou hospodyňku, jejíž tvář nese dosud stopy bývalé krásy, i když je nyní ztrhána pláčem a pokryta nesčíslnými modřinami od bestiálního týrání Holouškova. Vzlykajíc a štkajíc prohlásila našemu zpravodaji, že by už ani nohou nevkročila do takového hampejzu, jako je byt pana Holouška. S

hrůzou odmítla vypovídat bližší podrobnosti o věcech, jichž byla svědkyní, a se slzami v očích děkovala našemu tisku, že ji vysvobodil z prostředí tak bohopustého. Vzhledem k jejímu vysokému vzdělání se naše redakce nešťastné stařenky ujala a zaměstná ji

jako roznašečku

u abonentů, kteří se nově přihlásí. Podporujte tuto oběť politické a mravní zhovadilosti našich odpůrců tím, že získáte pro náš list nové odběratele! Příspěvky šlechetných dárců přijímá redakce t. l.

*

Hlasy tisku. – Senzační odhalení Hlídky a Hlasatele.

Včerejší katolická Hlídka potvrzuje v plném rozsahu naše informace, které jsme přinesli především o skandální aféře Holouškově, a podotýká, že věci se již zabývá státní nadvládou. Podle informací Hlídky došlo v bytě Holouškově k nejzvrhlejšímu zločinům proti mravopoctnosti a proti bezpečnosti života. Hlídka naznačuje, že se to dělo v rámci tzv. černé mše, v čemž ovšem nutno spatřovati zločin rouhání. – Je-li tomu tak, pak se tážeme s úžasem, jak je možno, aby takoví zpustlíci běhali svobodně po městě, cynicky se chechtající spravedlnosti? Či jsou chráněni svou politickou legitimací? Jak sděluje Hlídka, vzniká v nejširších vrstvách lidových elementární vření nedozírných následků.

Včerejší nezávislý Hlasatel rovněž z nejlepších pramenů potvrzuje naše první zprávy a konstatuje dále, že do politických orgií u Holouška je zapleten též senátor V. a bývalý ministr Z. Bahno k zalknutí!! Jak oznamuje Hlasatel, konaly se v bytě Holouškově tajné politické porady, při kterých se také střídalo z automatických pistolí!! Není vyloučeno, že jde o přípravy k násilnému komplotu, ano i k atentátům na nejvýznačnější osoby našeho politického života! Hlasatel se táže, odkud disponuje p. Holoušek tajnými fondy k nákupu zbraní a k vydržování rozsáhlé podzemní organizace. Snad bychom mohli nalézt odpověď ve faktu, že p. Holoušek svého času spravoval jisté dobročinné peníze...

*

Satirický koutek

Milý Pepku Holoušku,
dostals jednu po oušku.

Aristofanes

*

Téhož dne přinesla Hlídka úvodník o řádění neznabohů a Mexikánů, o pronásledování sv. církve, o hanebných prostopášnostech, které se dějí takřka pod ochranou úřadů; úvodník se končil slovy:

Naše strana již učiní patřičné kroky, aby katolické náboženství nebylo zběsile uráženo a veřejná mravnost pošlapána slinami a jedem hyen. Náš poslanecký klub koná pilné porady, aby při nejbližším zasedání interpeloval vládu, co hodlá učiniti na ochranu cti a života věřících. Fiat institutia, jak praví sv. Ambrož.

Dále přinesla Hlídka lokálku:

Pan Josef Holoušek poslal nám opravu podle § 19 tisk. zák., kterou jsme hodili do koše, jednak proto, že došla po uzávěrce tohoto čísla, jednak proto, že neodpovídá ustanovením zákona. Pro své čtenáře podotýkáme, že podle § 19 lze vyvracet i vykrucovati každou pravdu, i kdyby byla zcela prokázána. Slušný, své nevinny si vědomý člověk se zajisté neuchýlí pod ochranu § 19, nýbrž požádá sám státní nadvládnicí, aby vyšetřilo obvinění proti němu vznesená. Toho si pan Holoušek ovšem učiniti netroufá. Naši čtenáři vědí, že svědomitý, těžce pracující novinář nemusí být poháněn § 19, aby sloužil pravdě, neboť činí tak vždy dobrovolně a obětavě. Bylo by vskutku v zájmu veřejnosti, aby pověstný § 19 byl pro orgány vládních stran prostě zrušen.

*

Konečně Hlasatel přinesl tento Dopis našeho čtenáře:

Bohudík, že naše obec postavila nové lucerny; již víme, kdo na nich bude viset. A propos, není to ten Holoušek, co kradl v Novém Bydžově kanafas? Jen řežte do té židovské homosexuality a humanity, však víme, odkud ty krvavé peníze pocházejí, a na to má

poctivý český holič platit své zlodějské daně? Však vyjdou najevo ještě jiné věci, a pak některým pánům zajde chuť nadávat, že jsem si pomohl. O tom Holouškovi jste to podali nejlíp ze všech novin. S pravdou ven!

Váš Čtenář

IV

Následující den musíme nazvat poněkud klidnějším. Korouhev přinesla na první straně tuto zprávu:

Klub poslanců a senátorů naší strany jednal včera po tři hodiny o skandální aféře Holouškově a vzhledem k tomu, že nebyla dosud úředně vyvrácena, usnesl se na jednohlasném rozhořčení nad faktem, že podle zpráv novin byl chystán atentát na naše nejvýznamnější politické osobnosti, a tedy nepochybně i na milovaného vůdce naší strany, jemuž klub projevil svůj nejoddanější hold věrnosti a lásky za služby, jež vykonal pro všechny vrstvy národa. Klub se usnesl podati interpelaci k vládě, zda byla vykonána patřičná bezpečnostní opatření k ochraně jeho osoby, a navrhne zákon, jímž bude stíhán, kdokoliv se čehokoliv dopustí nebo dopustil proti váženému předsedovi naší strany, se zpětnou platností od počátku jeho politické a celonárodní činnosti roku 1888.

*

SKANDÁLNÍ AFÉRA HOLOUŠKOVA

Včerejší tisk přinesl další podrobnosti o zločinném komplotu v domě Holouškově. Jak se dovídá Hlídka, podá také poslanecký a senátorský klub katolické strany pilný dotaz v parlamentě, který patrně bude svolán k mimořádnému zasedání. Zatím je stahováno četnictvo a dojde patrně k rozsáhlému zatýkání. Podle spolehlivé zprávy mají některé pluky v kasárnách hotovost.

Španělský deník Manana oznamuje od svého dopisovatele z Prahy, že Josef Holoušek byl zatčen pro podezření z defraudace a sodomie. Potvrzení této zprávy do uzávěrky listu nedošlo. Resto del Carlino, vycházející v Bologni, se dovídá, že skandální aféra Holouškova má v pozadí rozvětvenou bolševickou špionáž a odhalí nitky chystaného atentátu na Vůdce! Podle této informace není dosud zřejmo, jde-li o atentát na Mussoliniho, nebo na milovaného vůdce naší strany. Veřejnost žádá, aby zahraniční ministr ihned vysvětlil, co je na těchto zprávách pravdy!

*

Slečna Marie Malá nás žádá, abychom uveřejnili, že nebyla ve službách pana Holouška přes třicet let, nýbrž toliko tři leta, přičemž podotýkáme, že jest jí toliko třicet šest let. Osud této mladistvé oběti politického komplotu Holouškova vzbudil všeobecný zájem naší šlechtné veřejnosti. Na příspěvcích se sešlo dosud 47 Kč 60 h, sedm párů obnošených bot a množství nabídek k sňatku. Ušlechtilým příznivcům dík.

*

Pan senátor V. nás žádá, abychom uveřejnili, že 17. prosince nebyl v bytě pana Holouška, jelikož se nalézal po celý prosinec na Riviére. Milerádi uveřejňujeme v zájmu pravdy, které náš list vždy obětavě slouží. Tážeme se však: Kdo to tedy jiný byl onoho dne u pana Holouška? Pan Holoušek ovšem bude zbaběle mlčet – jako dosud!

Téhož dne omezila se Hlídka na těchto pár řádků:

Včerejší Hlasatel zjišťuje, že na skandální aféře Holouškově měly podíl i významné politické osobnosti, jako bývalý ministr Z., senátor V. a mnozí jiní, jichž jména se v zasvěcených kruzích toliko šeptají. Zdá se, že ona pustá orgie vyrostle v aféru celostátního významu přes horečné pokusy židovských a zednářských kruhů, aby byla ututlána. Dále sděluje Korouhev, že Josef Holoušek ztýral a shodil ze schodů staříčkou Marii Malou z vážené katolické rodiny, když se byl marně pokoušel ji přinutit, aby falešně přísahala. Ubohá stařena byla odvezena k milosrdným bratřím, kde zápasí se smrtí. Není tedy

pravda, že je zaměstnána v administraci Korouhve jako roznašečka, neboť jest již dávnou a nadšenou stoupenkyní naší strany. Neuvěřitelné chování policie, která dosud pachatele nezatkla, bude uvedeno na přetřes v nejbližším zasedání sněmovním.

*

Tedy tohoto poměrně klidného dne vyšla v deníku Volná svoboda první odpověď Josefa Holouška. Mořil se s ní celý den předtím; přál si, aby to bylo co nejkratší a přitom docela jasné, a proto spolkl všechno, co se mu dralo na jazyk, a napsal jen toto:

ODPOVĚĎ NAPADENÉHO

Po několik dnů jsem již předmětem anonymních novinářských útoků, které se velmi nezvyklým způsobem dotýkají mého soukromého domu. Nechápu ani, proč a z čeho jsem vlastně viněn; soudě podle novin, dopustil jsem se dne 17. prosince odpoledne ve svém bytě při zastřených oknech vraždy, smilstva, rouhání, ozbrojeného spiknutí, atentátu na politické vůdce a nevím čeho ještě. Zatím však – aby už jednou byl konec podobným nesmyslným řečem – mohu dokázat, že jsem 17. prosince ve svém bytě čp. 171 od tří do čtyř spal na pohovce po únavné denní práci při zcela nezastřených oknech; k žádnému výkřiku ani hluku v mém bytě nedošlo, jak mi potvrdí můj soused pan Jan Vondráček, obchodník s rybami. Od půl páté do půl sedmé byl jsem, tak jako každého dne, na procházce v městském parku, což mi snadno potvrdí osoby, které jsem cestou potkal a zdravil: pan vrchní rada Štok, pan Arthur Taussig, redaktor Slavík atd. Od půl sedmé do osmi jsem byl v Obecní kavárně, kde jsem hrál v domino s panem Kostomlatským, učitelem, panem Hugo Ledererem, obchodním zástupcem, panem Rokosem a jinými. O osmé hodině jsem se jako obvykle odebral domů k večeři, doprovázeje kus cesty pan Rokose. To jest vše, co jsem činil 17. prosince. Doma jsem po celý den nikoho nepřijal a s nikým jiným nemluvil. Či byl jsem snad toho dne ještě někde jinde?

Ať mi ti anonymní pánové v novinách prominou: rád bych ještě řekl, že si trpce stěžuji veřejnosti na jejich bezohledný a bezdůvodný vpád do lidského soukromí. Tím je věc, doufám, dostatečně objasněna.

Josef Holoušek

*

Když tuto odpověď četli lidé, potřásali hlavami a pravili: "Jářku, tohle je nějak slabé. Ono na té aféře bude přece jen něco pravdy. Pane vrchní, přineste mi Korouhev a Hlídku! Já holt říkám: u nás je to samá korupce a lumpárna. Cože, že už nemáte papriku? Ale to je skandál! Hergot, to jsou poměry!"

V

Toho dne večer vydala Korouhev toto zvláštní vydání:

SKANDÁLNÍ AFÉRA HOLOUŠKOVA

Konečně se holoušek odvažuje odpovídat! Zbabělé vytáčky a vykrucování. Povedené "alibi" Holouškovo. Leze to z něho jako z chlupaté deky. Strašlivé doznání obviněného!!

Když jsme přinesli bezpečně zjištěná fakta o neslýchané aféře Josefa Holouška, nebyli bychom věřili, že toto individuum bude mít tu troufalost, aby na ně odpovíдалo! Nebyli bychom věřili, že se najde list, který by otevřel své sloupce zbabělým lžím a nemужnému zapírání, kterým se obvyčejně ohánějí padouši přistižení in flagranti! Tento list se našel! Je to ovšem Volná svoboda, pověstný proľhaný a ničemný plátek, který se neštítí žádného bídáctví proti našemu tisku a naší straně. Jak hrůzný to doklad mravního úpadku a zvrhlosti nepřátelské žurnalistiky! Ano, spi, Havlíčku, v svém hrobečku... Avšak vraťme se k "odpovědi" pana Holouška, jejíž nápadná rozpačitost a bezvýraznost prozrazuje mimoděk hrůzu, kterou má

chycený pachatel z následků našich odhalení! Teprve na konci si dodává kuráže a štve proti nám, škemraje poníženě u veřejnosti, aby se ho ujala “proti vpádu novin do jeho soukromých záležitostí”. Naneštěstí však pan Holoušek při svém zděšeném koktání prozradilo těchto “soukromých záležitostech” více, než mu bude milo...

Je známým trikem, že se chycený zloděj tváří jako nevinátko. Také pan Holoušek pokrytecky prohlašuje, že “ani nechápe, z čeho je vlastně viněn”. Máme tu to snad říci ještě důrazněji? Už i vrabci na střeše vědí, z čeho je pan Holoušek viněn, jen on to neví, protože to vědět nechce! Musel by pak ledacos vysvětlovat...

Pan Holoušek tedy tvrdí: “Mohu dokázati, že jsem 17. prosince od tří do čtyř spal na pohovce po únavné denní práci při zcela nezastřehnutých oknech.” Tu se tážeme přímo a veřejně:

1. Čím může pan Holoušek dokázat, že spal?

2. Proč si pan Holoušek netroufá říci, s kým spal? Právě to by naši veřejnost právem a vysoce zajímalo!

3. Jaká to byla “únavná práce”, po které pan Holoušek cítil tak nápadnou potřebu tak tvrdě spát, že ani nezastřel svých oken?

4. Spal-li pan Holoušek, jak může vědět, že nedošlo k žádnému výkřiku ani hluku? Čtenář vidí, do jakých povážlivých rozporů se pan Holoušek zaplétá!

5. Malý omyl se spuštěnými záclonami jsme už dokonale vysvětlili. Pan Holoušek se činí velmi podezřelým, chytá-li se tohoto stébla!

Dále pan Holoušek mnohomluvně vykládá: “Od půl páté do půl sedmé byl jsem na procházce v městském parku, což mi snadno potvrdí osoby, které jsem cestou potkal a zdravil: pan vrchní rada Štok, pan Arthur Taussig, redaktor Slavík atd.” Ať nám pan Holoušek odpoví na tyto otázky:

1. Co tedy činil od čtyř hodin do půl páté? Za takovou dobu se může stát - velmi mnoho!

2. Kdo jsou ti "atd.", které na své procházce potkal a které se zdráhá plně jmenovati? Proč je nejmenuje? Má k tomu asi velmi silné pohnutky!

3. Jak je možno, že si tak přesně pamatuje, koho před šesti týdny nahodile potkal na své "denní procházce"? Takovou nápadnou paměť mívají lidé, kteří z nějakých příčin – nutně potřebují alibi!

4. Proč chodí pan Holoušek na procházku – až za tmy? Co vlastně hledá v městském parku o půl sedmé?

5. Jak může pan Jan Vondráček vědět, co se dalo v domě pana Holouška od tří do čtyř? Či byl po tu celou dobu dne 17. prosince (kdy, jak zjišťujeme, byly minus tři stupně pod nulou) – na ulici? Upozorňujeme tohoto svědka, že se křivé svědectví přísně trestá!

Dále pan Holoušek pokládá za nutno sdělit s veřejností: "Od půl sedmé do osmi jsem byl v Obecní kavárně, kde jsem hrál v domino s panem Kostomlatským, učitelem, panem Hugo Ledererem, obchodním zástupcem, panem Rokosem a jinými." K tomu několik otázek:

1. Byl-li pan Holoušek do půl sedmé v městském parku, jak mohl být od půl sedmé v Obecní kavárně, vzdálené od parku nejméně 10 minut? Jak vidět, zaplétá se pan Holoušek krok za krokem do svých lží!

2. Bylo to skutečně domino, co hráli ti pánové v uzavřené místnosti kavárny? Pochybujeme o tom vážně, neboť v dominu se obyčejně nehraje o velké peníze!

3. Kdo byli ti jiní, jichž jména opět pan Holoušek zamlčuje, třebaže to jsou, jak víme, jména velmi známá?

Dále: "O osmé hodině jsem se jako obyčejně odebral domů, doprovázeje kus cesty pana Rokose." Naše otázky jsou:

1. Bylo to o osmé večer – nebo o osmé ráno?

2. Vedl a podpíral pan Rokos pana Holouška – nebo opačně?

3. Není to ten pan Rokos, jehož synovec – je komunista?!?

Je naprosto zřejmo, že ani slovo z "odpovědi" pana Holouska neobstojí před věčnou kritikou! Avšak chycen ve vlastním zapírání zřejmě zmaten upadá pan Holoušek náhle

v přímé doznání!

“Byl jsem snad toho dne ještě někde jinde,” praví výslovně, čímž konečně prozradil, co jsme z něho páčili heverem! A na jiném místě, zcela přiveden do úzkých, činí toto

strašlivé přiznání:

“Dopustil jsem se 17. prosince ve svém bytě při zastřených oknech vraždy, smilstva, rouhání, ozbrojeného spiknutí a atentátu na politické vůdce!”

To jsou ipsissima verba Josefa Holouška! A pak se ještě dovolává ochrany proti rušení svých “soukromých záležitostí”! Veřejnost věru neví, má-li žasnout spíše nad zbabělostí, nebo nad cynismem jeho odpovědi! Holouškovo bezděčné doznání přesně dotvrzuje správnost našich informací. Byl to tisk naší strany, který prořízl tuto hlízu; tím se skvěle potvrzuje heslo našeho listu: Pravdu, jenom pravdu, vždy pravdu, a vše pro vlast! Další řízení s Josefem Holouškem ponecháváme nyní Spravedlnosti!

VI

Nazítří pak Hlídka ocitovala zčásti zvláštní vydání Korouhve a připojila k tomu:

Z doznání Holouškova je zřejmo, že do jeho strašlivé aféry je zapletena celá rada osob. Z těch, které dosud jmenoval, upozorňujeme zvláště na jména Arthur Taussig a Hugo Lederer a připomínáme, že jsme od počátku upozorňovali na rituální a židovský ráz obscénních výjevů v bytě Holouškově. Redaktor Slavík, který je rovněž doznáním Holouškovým silně kompromitován, je organizovaný socialista a byl za Rakouska souzen pro antimilitaristické rejdy. Důtklivě pak upozorňujeme zemskou školní radu na jméno učitele Kostomlatského, kterýžto povedený vychovatel mládeže podle výpovědi Holouškovy holduje po nocích zakázaným hrám a podobným orgiím. Mají snad takové

osobě býti svěřeny útlé dětské dušičky? Pak se nemůžeme diviti, že roste zločinnost jako blín v otrávené studni!

Naproti tomu pan vrchní rada Štok nás žádá, abychom uveřejnili, že neudrůže, a nikdy neudržíval bližších styků s Josefem Holouškem a že jej 17. prosince nepotkal, ani s ním nemluvil. Tím se celá "obhajoba" Holouškova hroutí jako domek z karet postavený na hlíněných nohou. Další z kumpánů Holouškových, bolševik Rokos, měl již kdysi co dělat se soudy, byv volán jako svědek v jakési při. O jedno svědectví více nebo méně je lidem tohoto druhu zřejmě lhostejno. Není pak divu, že falešné přísahy kvetou jako houby po dešti! Co se týče Jana Vondráčka, byl jeden jeho tovaryš předloni trestán pro násilí spáchané v opilství. Náš lid si už sám udělá názor o věrohodnosti těchto svědků, kteří by chtěli usvědčiti tisk vládních stran z nějaké třeba i nezaviněné nepřesnosti.

Marie Malá, oběť zvířecího týrání Holouškova, zemřela včera u milosrdných bratří nenabyvši již vědomí. Jak jsme zjistili, byla po dlouhá léta almužnicí u sv. Tomáše a trávila již půl roku na loži nemohouc hnouti údem. Její pohřeb bude se konati zítra nákladem pohřebního bratrstva bl. panny Anežky...

Klub poslanců a senátorů naší strany se včera usnesl podati pilný dotaz k ministru zahraničí, co je mu známo o Holouškově účasti na atentátu proti Mussolinimu a jak dalece je zjištěn Holouškův podíl na bolševické špionáži.

Jak se dovídáme, je postavení ministra zahraničí povážlivě otřeseno následkem posledních událostí.

*

Rovněž Hlasatel ocitoval v jádře zvláštní vydání Korouhve a poznamenal k tomu:

Vrchní rada Štok, jeden z Holouškových "svědků", neblaze proslul za války svým černožlutým rakušáctvím; tehdy se ovšem psal Stock a pronásledoval sveřepě české a pokrokové lidi, že prý přechovávají doma sádlo. Korunním svědkem Holouškovým je obchodník s rybami Jan Vondráček, o kterém se nám sděluje, že jeho ryby páchnou bahnem. Není to snad bahno z aféry Holouškovy?!

Ostatní "společnost" Holouškova je vesměs bolševická a židovská cháska s několika Němci a monarchisty, kteří za mrzký peníz slouží nepřátelům našeho národa. A což až vyjdou najevo ti ostatní, které si Holoušek ještě nechává za lubem! Patrně očekává, že jeho mlčení - bude dobře zapláceno! Aspoň ta nápadná netečnost všech úřadů k skandální aféře Holouškově nasvědčuje tomu, že byl dán "shora" pokyn ututlat, co se ještě dá. My však bdíme! Caveant consules!

*

"Poslouchejte," pravil americký Čech, když toto vše v kavárně četl, "tohle všechno jsou - eh - opoziční noviny?"

"Kdepak," děl mu domácí Čech, "to jsou samé orgány vládních stran."

"Jděte," divil se americký Čech, "tedy proč tak - eh - are they agitating - řezou do vlády a úřadů?"

"To je u nás takový zvyk," poučil ho domácí Čech.

"Hum," mýnil Amerikán. "A copak se u vás nelyncuje? Víte, natřít dehtem - a obalit peřím - a na lucernu, víte?"

"Ne," řekl Čech důstojně. "My jsme civilizovaná země."

"Jděte," podivil se Amerikán upřímně.

*

Téhož dne přinesl také Rudý den jednu lokálku:

Čím se baví buržoazie. Měšťácké listy mají zas jednu aférku ze své "lepší společnosti". Vyčítají buržujovi Holouškovi, že se ve svém přepychovém bytě baví s děvčátky a že předváděl onehdy různým pravičáckým politikům a ministrům při šampusu různé hry, kterým prostý lid říká sviňáctví. Proti tomu se cudný Holoušek uraženě brání, že on docela nic, že se jen nevinně napapal a nabumbal, a pak unaven tímto výkonem šel nevinně hajat na otoman a spinkal až do večera, pak šel trochu ven vyvětrat své napuchlé pandero, potom si v šámbru nevinně zahrál v kartičky a osvěživ se takto šel zase domů žrát, chlastat a chrnět jako hodný chlapec. Tím se takový buržuj honosí jako ctnostným životem, zatímco milióny dělníků se dřou na jeho pohodlí. Holouškové, s vámi bude nový svět účtovat co nejdříve a nejpádněji!

*

Krom toho vyšly toho dne o skandální aféře Holouškově články a lokálky v 19 domácích denících, 178 místních týdenících a všech velkých světových žurnálech. Co se týče tisku zahraničního, byl Josef Holoušek v 13 případech rozsápán od rozzuřeného davu, ve 2 případech zaživa upálen i se svým domem a v 51 případě zatčen. Z čehož je zřejmo, že v tomto světě dosud nevymřel smysl pro spravedlnost.

VII

Následujícího dne psala Korouhev toto:

SKANDÁLNÍ AFÉRA HOLOUŠKOVA

Usvědčený Holoušek – mlčí! Jeho odhalení kumpáni. Bahno se valí dál!

Jak jsme bezpečně předpokládali, nemůže Holoušek na naše zdrcující odhalení namítnouti ani slova!

Mlčí jako zařezaný,

zejména pak křečovitě tají, koho dosud nejmenovaného “potkal” na své tajemné noční procházce v parku, kde ještě podle vlastního doznání toho dne byl, kde strávil noc ze 17. na 18. prosince atd. Všechny jeho dosavadní vytáčky se ukázaly jako nestoudná lež; zato vycházejí najevo

nečekané podrobnosti

o jeho kumpánech, které ve svém zmatku prozradil. Vrchní rada Stock je pověstný černo-žlutý Rakušák, který dal za války pověsit tisíce českých životů pro domnělou velezradu! Obchodník Vondráček byl trestán pro násilí spáchané v opilství! Redaktor Slavík je zakuklený bolševik a antimilitarista! Arthur Taussig, ovšem žid, je nápadný svými častými cestami do Německa! Učitel

Kostomlatský má denní styky s nedospělými dětmi a byl pozorován, že si od nich nechává donášet školní sešity do svého bytu! Hugo Lederer, rovněž žid, může být příbuzný známého maďarského vraha Lederera! Naproti tomu můžeme prohlásiti, že pan Rokos je náš dávný abonent a straník, a následkem toho je povznešen nad veškeré podezření. Je ovšem

strašlivým lotrovstvím

zaplétat nevinné osoby do svých rejdů, aby se smazala správná stopa! Každou hodinu se očekává, že vyjdou najevo

další spoluvníci,

mezi nimiž, jak můžeme předem říci, jsou skoro všichni vůdcové našich politických odpůrců! K demisi ministra zahraničí dojde dnes nebo zítra.

*

Slečna Marie Malá nás žádá, abychom konstatovali, že - oproti zprávám Hlídky - nebyla nikdy almužnicí u sv. Tomáše a že nezemřela, tím méně že má dnes pohřeb; naopak zotavila se již z otřesu, způsobeného jednáním Holouškovým, a nastoupila jako hospodyně u p. obchodníka s rybami Aloise Počepického.

*

Téhož dne píše Hlídka:

Naše včerejší informace opravujeme v tom smyslu, že pan Kostomlatský je soukromý učitel zpěvu, nyní na odpočinku, a býval před lety regenschorim u sv. Havla, kde byl všeobecně vážen pro svou milou povahu. Pan Alois Rokos nás žádá o sdělení, že není totožný ani příbuzný s bolševickým Rokosem, zapleteným do aféry Holouškovy. Jinak ovšem trváme na svých informacích i na svém stanovisku k aféře Holouškově. Postavení ministra vnitra se považuje za vážně otřeseno následkem chystaných interpelací poslaneckých klubů vládní většiny, jakož i proto, že křeslo ministra vnitra pro sebe právem reklamuje naše strana.

*

Z Hlasatele vyjímáme toto:

Ve své "odpovědi" se Holoušek opovážil protestovat proti "vpádu anonymů do lidského soukromí". Naše žurnalistika ovšem nepotřebuje, aby ji někdo upozorňoval na to, že soukromý život řádného občana je nedotknutelný a chráněn zákony. Avšak což když někdo "v soukromí" se dopouští sodomie nebo svádí nedospělé dívky? Což když falšuje bankovky, vyrábí pumy nebo rozřezává a spaluje v kamnech lidské mrtvoly? V takových případech koná novinář svou svatou a odpovědnou povinnost, vniká-li do uzavřených brlohů, aby odtud vyvlekl a pranýřoval zločin ohrožující lidskou společnost! Touto odpornou komedií se zbavil Holoušek poslední špetky lidské sympatie, a tak dále.

*

Téhož dne vyšlo ve Volné svobodě zasláno pana Jana Vondráčka, obchodníka s rybami:

Nížepsaný potvrzuje, že dne 17. prosince v domě čp. 171 nic zvláštního nestávalo, nebo dostal téhož dne zásilku čerstvých ryb na vánoce a dával je do kádí před týmž domem, do něhož nikoho vejíti neviděl, a naopak jen toliko pana Holouška jíti na procházku, se kterým několik slov o počasí a drahotě ryb vyměnil. Týž žádného křiku neslyšel, leč když učedník u pana Jakuba Tmeje, lahůdky, káva a smíšené zboží, čp. 172, láhev s okurkami upustil a za to plačíc potrestán byl, načež jsem až do šesti hodin na práci dozíral, neb jiného nic se nepříhodilo. Rovněž není pravda, že mé ryby páchnou bahnem, neb moji ct. zákazníci si nikdy na zápach nestěžovali, a naopak vždy s důvěrou ke mně se obraceli, neb týž vede na témž místě obchod již dvacet sedm let. Tolik v zájmu veřejnosti.

S úctou

Jan Vondráček,
obchodník s rybami

*

V témže čísle Volné svobody vyšla druhá odpověď Jana Holouška, jež, příznejme to, prozrazuje jistou podrážděnost:

ANONYMŮM Z KOROUHVE, HLÍDKY, HLASATELE ATD.

Pánové, útočíte na mne ničemně, kryti svou zbabělou anonymitou. Žádám vás, abyste se konečně podepsali, tak jako se podepisuji já, nazývaje vás veřejně lháři a zákeřníky.

Nemusel bych se hájit, neboť vést důkazy jest povinností toho, kdo obvinuje. Nicméně abych už měl pokoj od surového štvání, opakuji, že jsem dne 17. prosince po krátkém odpočinku posvačil, napsal jeden nebo dva dopisy, šel na procházku, kde jsem krom dříve jmenovaných pánů potkal ještě mně povrchně známé p. insp. Kotrbu, dr. Valnohu, sekčního šéfa Horáka a pí Šejnohovou - o jiných už nevím; a večer jsem strávil v přátelské společnosti, kde jsem mluvil také s p. farářem Nyklíčkem a redaktorem Korouhve Paříkem. Jinak jsem nikoho nepotkal a s nikým jiným nemluvil. Po osmé večer jsem byl doma a poslouchal v rádiu Traviatu.

Pánové, je mi stydno, že mám skládat veřejně počet z konání tak všedního. Žádám vás důrazně, abyste konečně podali jakýkoliv důkaz, že jsem dělal něco jiného, než co uvádím. Neučíníte-li tak, prohlašuji vás za utrhače a zlovolné, skandalizující anonymy.

Josef Holoušek

*

Lidé, kteří toto četli, potřásali hlavou a říkali: "Nono, ten se rozčiluje! Z toho je vidět, že je v rejži. Vidíte, já jsem hnedle říkal, že na tom něco je! Kam se člověk koukne, všude je nějaká lotrovina. Řekněte, bylo tohle za Rakouska?"

VIII

Den nato se četlo v Korouhvi toto:

SKANDÁLNÍ AFÉRA HOLOUŠKOVA

Místo odpovědi – surově spílá! Zas nové lži a vytáčky! Slintá po bezúhonných osobách! Hulvát a padouch!!

Jinými slovy nenazve slušná veřejnost člověka, který – jsa po zásluze pranýřován – místo obrany

zběsile nadává a plivá,

chrle na veškerou českou žurnalistiku pepické a nejvulgárnější výrazy, z nichž namátkou vybíráme jen ty nejmírnější: “ničemnost, zbabělá anonymita, lháři, zákeřníci, povinnost, surové štvání, abych už měl pokoj, je mi stydno, žádám důrazně, utrhači, zlovolní a skandalizující anonymové”. Jaké klasobraní sprostot, urážek a uličnických nadávek! Papír podlé, všeho všiváctví a rošťáctví schopné Volné svobody se ovšem nezačervená pod tímto přívalem bláta, jež páchne stokou a kriminálem... Tady vidíme našeho politického nepřítele v jeho pravé podobě a “ušlechtilé” úrovni, za kterou by se styděl poslední vagabund a šibeničník! Jinak onen pustě spílající apač nemá co říci; blekotá něco docela jiného než především, zaplétá se do nových lží a stříká pomluvačným jedem a blátem po osobách, které by mu ruky nepodaly, jako je člen naší redakce, známý spisovatel vlasteneckých a dívčích románů pan Pařík, pan farář Nyklíček, pan sekční šéf Horák a nesčíslní jiní. Koho ještě hodlá spílající pan Holoušek vtáhnout do svého kalu? Je trapno vidět, jak se svíjí v bezmocném vzteku a vymýšlí si nové okolnosti, jako že prý svačil (!), psal jeden nebo dva dopisy (komu? a byl to jeden dopis, nebo dva?) a večer od osmi poslouchal v rádiu Traviatu (Traviata se začíná od sedmi!); zato neodpovídá na žádnou z našich otázek a s drzostí ostříleného bandity se rozkřikuje na nás a chce nám poroučet, abychom my podali důkazy o jeho hnusných rejdech! Chtěje dokázatí své “alibi”, uvádí čtyři osoby, které potkal za své dvouhodinné procházky, – víc jich prý nebylo! Člověk, který se neskrývá, potká za dvě hodiny sta, ba tisíce osob! Takový lhář chce ovšem nahradit sprostými nadávkami, co mu chybí na síle důkazů...

*

Hlídka téhož dne píše pod titulem Utrhač horší vraha:

Bylo by již načase učiniti zákonem přítrž zkáze mravů, kterou rozsévá jistá část veřejného tisku, libující si v oplzlostech a sprostotách. Včerejší Volná svoboda posadila korunu tomuto blínu plivajícímu po dobrém jménu čistého štítu našeho novinářství, uveřejnivši kletby a nadávky Josefa Holouška, kterými se zavléká dosud neslýchaná hrubost a surovost do způsobu, kterým lidé, kteří se honosí svým volnomyšlenkářstvím, které bují i na odpovědných místech, útočí na slušný tisk. Nemůžeme vůbec otisknouti zvlčilých nadávek Josefa Holouška, abychom neurazili citů našeho prostého čtenářstva; omezujeme se na to, že se tážeme důrazně ministra vnitra, nač tedy máme cenzuru tisku a proč nebyly ihned konfiskovány ony zvířecké a každého vzdělaného člověka pohoršující výrazy.

*

Včerejší Korouhev nás chce poučovati o našich zpravodajských povinnostech tvrdíc, že Marie Malá nezemřela a nebyla včera důstojně pohřbena. Máme v rukou originál úmrtního listu Marie Malé, rozené roku 1841 a příslušné do Horšova Týna. Doporučujeme Korouhvi, aby raději metla před vlastním prahem!

*

Hlasatel toho dne otiskl pod titulem Uličník toto:

Aférista a ničema, kterého náš list usvědčil z nejpodlejších zločinů, mstí se nyní na slušném tisku přímo nepřičetným způsobem, denuncovav naše přední, ve službách vlasti a boji za pravdu zešedivělé novináře jako zbabělé anonymy, lháře a zákeřníky! Tyto neurvalé výrazy mohl ovšem otisknout jen tak mizerný šundblat a bídný, korupční plátek, jako je Volná svoboda. Naše žurnalistika odvodí z toho plné důsledky a zakročí ostře proti takovému otravnému tisku. Jak se dovídáme, věci se již zabývá Syndikát novinářů. Nechť také vyšetří, z jakých peněz je Volná svoboda vydržována a proč byl z její redakce vyhozen Florián Zedník, nynější člen redakce Hlídky!

*

Pan Jakub Tmej nás žádá, abychom konstatovali, že tvrzení pana Jana Vondráčka, jako by pan Tmej pohlavkoval a týral své učedníky, je mrzká politická insinuace a že onen učedník, který 17. prosince rozbil láhev s okurkami, byl záhy nato propuštěn pro krádež oříšků. – Tak tedy vypadá “obhajoba” Holouškových svědků ve světle pravdy!

*

V těchto dnech svého boje poznal Josef Holoušek, kdo jsou jeho skuteční přátelé. Jsou to lidé, kteří se postiženému nevyhnou, nýbrž mu dají dobrou a účastnou radu.

“Poslouchejte,” řekl mu jeden, “vy jste to vzal nadobro špatně do rukou. Vy jste to měl prostě a nadobro ignorovat, rozumíte?”

“Víte,” pravil druhý, “já bych je byl na vašem místě hned všechny žaloval. Vy jste to zvorál, že jste se s nimi hádal. To byla chyba.”

“Vy jste jim, člověče, neměl nic přiznat,” mínil třetí. “Člověk se vždycky chytne, když jim napoví, co dělal. Měl jste jim jenom říci: Dokažte to, a nic víc, rozumíte? Tak se to dělá! Nic jim nedat do rukou!”

“Já říkám, měl jste jim dát po hubě,” pravil čtvrtý. “Pár facek, a bylo by to odbyto. Co jste psal, to je limonáda. Tím jste to projel.”

“Měl jste jim odpovídat naprosto zdvořile,” děl pátý. “Pak byste měl všechny slušné lidi na své straně. Ale takhle –”

Zkrátka pan Holoušek se dozvěděl, že ať se bránil jakkoliv, činil to docela špatně a že by to každý na jeho místě dělal docela jinak. To ho zarmoutilo.

IX

Nazítří přinesl největší list největší strany toto opravdu povznášející kázání:

O ČEST NOVINÁŘŮ

Naše veřejnost byla v posledních dnech vzrušena jistou aférou, již jsme nevěnovali pozornosti jsouce přesvědčeni, že náš tisk má na starosti vážnější problémy než nějaké chvilkové senzace. Nemůžeme však nezaumouti stanoviska k způsobu, jakým tato skandální aféra byla v tisku přetřásána. Snad i noviny zjišťující fakta případu Josefa Holouška tu a tam poněkud přestřelily, což každý omluví chvatem novinářské práce a nemožností opatřit si v kterémkoliv okamžiku spolehlivé informace, i když zajisté nechceme tvrditi, že by se jim k tomu nedostávalo dobré vůle. Ostatně je dosti prostředků, jak opravit menší nepřesnosti, jez lehko proklouznou i při faktech jinak bezvadně zjištěných. Avšak v tomto případě osoba, která se považovala za uraženou, místo aby hájila své cti před soudem, napadla nezvyklým a - řekněme to přímo - surovým způsobem zúčastněné noviny, vytýkajíc jim lež a anonymitu. Tu bychom poznamenali, že se těžce pracujícím novináři děje křivda, je-li viněn ze lži tam, kde v nejhorším případě má být šetrně upozorněn, že se dopouští omylu. Kdyby čtenář věděl, s jakými obtížemi zápasí náš novinář, aby sloužil pravdě, hleděl by s úctou na jeho obětavou a bezoddyšnou činnost a uznal by, že penzijní pojištění zestárlých novinářů je palčivou otázkou dne. Naše politické kruhy zajisté neopomenou právě při této trapné příležitosti odměniti úctyhodnou práci našich žurnalistů urychleným vydáním zákona o jejich starobním pojištění.

Stejně neprávem se vytýká našemu novináři anonymita. Je to nejenom výraz jeho skromnosti, nýbrž i důkaz toho, že s potlačením vlastní osobnosti slouží toliko svému listu, své straně, svým čtenářům, pravdě, vlasti a veškerenstvu. Ješitní lidé se honosí svým jménem, kdežto pro novináře platí heslo: Vše pro list, nic pro sebe! Proto slušná veřejnost s rozhořčením odmítne každý útok proti anonymitě jako útok proti celému novinářskému stavu!

*

Korouhev:

Satirický koutek
Apač Pepek Holoušek
nadává jak papoušek.
Aristofanes

*

Hlídka:
... usvědčený aférista a nactiutrhač, uličnický spílající
Holoušek...

*

Hlasatel:
... je nápadno, že současně s propuknutím ostudných afér
panamisty Holouška se objevuje tolik padělaných dvacetikorun...

*

O den později Korouhev:
... konečně zalezl jako jedovatý plaz u vědomí, že před slušnou
veřejností, sytou odporných afér, definitivně prohrál.

SENZAČNÍ AFÉRA V ŘEZBÁŘSKÉ BANCE

Tisícové schodky! Tajný fond poslance M. Těsně před uzávěrkou
listu se dovídáme atd.

Hlídka:

... individua jako Holoušek, která rozvířují náš veřejný život
skandálními a nechutnými aférami.

*

Hlasatel:

... jako skandální aféra Holouškova, jež zostudila nás národ před
celým světem. Nač potom vydává jisté ministerstvo tolik miliónů na
zahraniční propagandu? Či jdou ty peníze - na jiné účele?

KORUPCE V ÚŘADU PRO MEZIMĚSTSKÝ OBCHOD

Jak se doslýcháme, má přednosta jednoho odboru tohoto úřadu nápadně fešnou písárku; tento bobeček má zase bratrance, který byl právě v těchto dnech od téhož přednosta přijat za dočasného zástupce prozatímního výpomocného sluhy, zatímco daleko kvalifikovanějším silám byly žádosti vráceny atd.

*

Den nato nebylo v Korouhvi nic, co by se pana Holouška týkalo. V Hlídce nic. V Hlasateli nic. Neboť zatím se provalil skandál s dodávkami přezek pro vojenské řemeny.

Pan Holoušek četl noviny nevěře svým očím. Když opravdu v nich nenašel o sobě ani zmínky, zesmutněl jaksí, jako by mu něco scházelo.

Cítil se tak opuštěn, že toho večera ani nerozsvítil.

X

Toho večera stáli dva občané na ulici a povídali si o svých chřípkách.

“Koukejte,” řekl jeden, “ten Holoušek ani nesvítil. Třeba ji má taky.”

“Čertví,” pravil druhý, “co tam tak potmě dělá. Zas nějaké tento, já myslím.”

“Poslouchejte,” nato první, “já bych se na jeho místě namouduši oběsil. Než takovou vostudu, tak radši provázek na krk. To bych já udělal.”

“Ba,” mínil druhý. “Však by ho nebyla škoda.”

*

Za chvíli zadrmčel v redakci Korouhve telefon a někdo oznamoval:

“Poslouchejte, právě slyším, že se ten Holoušek oběsil.”

“Který Holoušek?” ptal se noční redaktor.

“No ten s tou aférou,” pravil hlas v telefonu.

“Aha,” řekl noční redaktor. “Tak je dobře.”

*

Nazítří byla v Korouhvi tato lokálka:

Sám se odsoudil. Josef Holoušek, který tak neblaze proslul svou skandální aférou, byl včera nalezen ve svém bytě oběšen. Na stole nechal dopis, ve kterém praví, že ho k jeho zoufalému skutku dohnaly výčitky svědomí, a kde prosí za odpuštění, že tak hrubě spílal našemu tisku, který v zájmu pravdy taktně upozornil na některé nepřístojnosti, kterými Holoušek potřásl své kdysi dobré jméno. V dřívějších letech býval veřejně činný a požíval obecné vážnosti, pokud nevstoupil v řady našich zavilých politických nepřátel. Tam vede politické štvání našich odpůrců! Mrtvola Holouškova byla odvezena k pitvě do umrlčí komory.

*

Hlídka napsala:

Konec neznabohův. Josef Holoušek, známý našim čtenářům ze své skandální aféry, se včera ve svém bytě v pomatenosti smyslu oběsil. Jak žil, tak zemřel. Je to nová oběť moderního liberalismu, jenž otřásá mravními zásadami končí ve smyčce sebevrahově.

*

Hlasatel oznámil:

Tak to dopadá. Pověstný Josef Holoušek se včera ve svém bytě oběsil – nahý, s žilami podřezanými a napolo upálen ohněm, který pod sebou rozdělal, když vypil lahvičku jedu. Chtěl uniknout trestající Spravedlnosti.

*

Toho večera navštívil redakci Korouhve jeden pán a povídá nočnímu redaktorovi: “Poslyšte, ten Holoušek se myslím neoběsil. Já ho právě teď potkal, zrovna si kupoval u uzenáře bůček.”

“Jděte,” řekl redaktor, “a jaký byl?”

“Pěkný,” pravil návštěvník, “tak drobátko prorostlý, z mladého prasátka.”

“Já nemyslím bůček,” bručel redaktor. “Já myslím Holouška.”

“Ten? Trochu jako přepadlý, ale jinak... Musíte nějak odvolat tu zpravu, že se oběsil.”

“My?” řekl redaktor udiven. “Člověče, copak jste kdy viděl, že noviny něco odvolaly? Když jsme napsali, že se oběsil, tak se oběsil, a basta!”

“Ale on se neoběsil,” namítl návštěvník.

“To je jeho věc,” řekl redaktor. “Copak se máme pořád mazat s tím zatraceným aféristou? Jen ho nechte oběšeného, ať už s ním je konec. My teď máme jiná aféry, jako s tou Řezbářskou bankou...”

“A prosím vás,” zeptal se po chvíli návštěvník, “co vlastně opravdu bylo na té Holouškově aféře?”

“To?” pravil redaktor a zvažněl. “Copak to nevíte? To bylo, panečku, moc vážné. Vždyť on ten Holoušek se měl dostat do komise pro stavbu nové školy! My tam přece musíme dostat našeho člověka, no ne? Ale tuhle si přečtete, zítra budeme zas mít báječný útok na ministra.”

Lidové noviny 27. 2. a 1., 2., 3., 5., 6., 8., 9., 10., 11. 3. 1927

Život a doba spisovatele Karla Čapka v datech

1890

Narozen 9. 1. v Malých Svatoňovicích. Otec MuDr. Antonín Čapek (1855-1929), matka Božena, rozená Novotná (1866-1924). Sourozenci: Helena (1886-1961), provdaná Koželuhová, ovdověla, od roku 1930 provdaná Palivcová; Josef (1887-1945) ženatý od roku 1919.

1895-1901

V Úpici, kde rodina bydlí, navštěvuje obecnou školu a jednu třídu měšťanské školy.

1901-1909

Středoškolská studia začíná v Hradci Králové, posléze pokračuje v Brně, končí maturitou v Praze.

1907

Rodina se stěhuje z Úpice do Prahy.

1909-1915

Studuje na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy filozofii, estetiku, dějiny výtvarného umění, anglistiku, germanistiku a bohemistiku. (V letech 1910-1911 studuje v Berlíně a v Paříži.) V listopadu 1915 je promován na doktora filozofie.

1917

Působí jako domácí učitel Prokopa Lažanského na zámku v Chyších u Žlutic. V říjnu nastupuje do redakce Národních listů.

1921-1938

Je členem pražské redakce Lidových novin, v letech 1921-1923 pracuje v Městském divadle na Královských Vinohradech jako dramaturg a režisér.

1922

Poprvé představen prezidentu T.G. Masarykovi.

1925

Je zvolen předsedou československé odbočky Penklubu, kterou pomáhá založit. Stěhuje se s bratrem Josefem do nového domu na Vinohradech.

1931

Jmenován členem mezinárodního výboru pro duševní spolupráci Společnosti národů (stálý výbor pro literaturu a umění).

1933

Pracuje ve Výboru pro pomoc německým uprchlíkům, je místopředsedou Penklubu.

1934

Organizuje pomocnou sociální akci Demokracie dětem.

1935

Žení se s Olgou Scheinpflugovou, počátky stavebních úprav domu ve Strži, který novomanželé dostali od Václava Palivce do doživotního užívání.

1937

Účastní se světového kongresu Penklubů v Paříži.

1938

Podílí se na organizaci světového kongresu Penklubů v Praze. Opakovaně je navrhován na Nobelovu cenu za literaturu. Po mnichovské konferenci (29. - 30.9. 1938) čelí nenávislné kampani, bojuje s českým fašismem a prožívá nejtěžší období svého života. Umírá 25.12. na zápal plic. Pohřeb na Vyšehradě se koná 29.12.

První vydání knih Karla Čapka

- 1917 - Boží muka
- 1918 - Pragmatismus čili Filozofie praktického života
 - Krakonošova zahrada
 - Nůše pohádek
- 1920 - Loupežník
 - Kritika slov
 - RUR
- 1921 - Trapné povídky
 - Ze života hmyzu (společně s Josefem Čapkem)
- 1922 - Lásky hra osudná (společně s Josefem Čapkem)
 - Zářivé hlubiny a jiné prózy
 - Továrna na absolutno
 - Věc Makropolis
- 1923 - Italské listy
- 1924 - Krakatit
 - Anglické listy
- 1925 - Jak vzniká divadelní hra a průvodce po zákulisí
 - O nejbližších věcech
- 1927 - Adam stvořitel
 - Skandální aféra Josefa Holouška
- 1928 - Hovory s T.G.M. (1. díl)
- 1929 - Povídky z jedné kapsy
 - Povídky z druhé kapsy
 - Zahradníkův rok
- 1930 - Výlet do Špatněl
- 1931 - Hovory s T.G.M. (2. díl)
 - Marsyas čili na okraji literatury
- 1932 - Devatero pohádek a ještě jedna od Josefa Čapka jako přívazek
 - Obrázky z Holandska
 - Apokryfy
 - O věcech obecných čili zoon politikon

- 1933 - Dášenska čili život štěněte
- Hordubal
- 1934 - Povětroň
- Obyčejný život
- 1935 - Hovory s T.G.M. (3. díl)
- Mlčení s T. G. Masarykem
- 1936 - Válka s mloky
- Cesta na sever
- 1937 - Bílá nemoc
- Jak se dělají noviny
- První parta
- 1938 - Matka
- Jak se co dělá
- 1939 - posmrtně - Život a dílo skladatele Foltýna (torzo románu)